

ALGEMENE LEDENVERGADERING 2009

*Hierbij nodigen wij u uit voor de algemene ledenvergadering van de NVON op vrijdag 17 april 2009 van 09.00 tot 10.00 uur bij de Rijksuniversiteit Groningen, in collegezaal 0144D, Bernoulliborg (gebouw V), Nijenborgh 9.
Routebeschrijving: www.rug.nl/fwn/informatievoor/bezoekers/zernike/index.*

Agenda

1. Opening	6. Jaarverslag secretaris
2. Verkiezing nieuwe voorzitter; herverkiezing penningmeester en lid DB	7. Jaarverslag penningmeester
3. Mededelingen en ingekomen stukken	8. Verslag kascommissie
4. Actualiteiten o.a. aansluiting bij de Federatie/CMHF	9. Begroting 2009
5. Verslag van de algemene ledenvergadering van 10 december 2008 te Amersfoort	10. Benoeming kascommissie
	11. Rondvraag
	12. Sluiting

Ad 2: Benoeming nieuwe voorzitter

Henk Huijsmans heeft in de AB vergadering van 4 maart zijn voorzitterschap beëindigd. De reden hiervoor is tweeledig. Hij verblijft in maart en april enige weken in het buitenland en kan op deze manier niet bijdragen aan de voorbereiding van het congres en de ALV.

Ten tweede heeft hij zich bereid verklaard om zich na terugkeer in Nederland intensief te gaan bezig houden met de verdere professionalisering van de NVON. In eerste instantie zal hij zich bezig houden met de werving van de directeur bureau van de NVON. De bedoeling is dat deze persoon voor de helft van de tijd voor de NVON gaat werken en voor de andere helft voor de vakbond. Deze aanstelling verloopt via imperatief verlof en wordt

gedeeltelijk bekostigd uit de GOVAK gelden die de NVON als vakbond ontvangt en uit de contributieverhoging.

Het AB stelt voor de huidige secretaris, Henk de Graaf, tot voorzitter te benoemen. Henk heeft aangegeven met dit voorstel in te stemmen.

Tevens komt de herverkiezing van Jaap Nolthenius tot penningmeester en John Bette tot lid van het Dagelijks bestuur aan de orde.

JAARSTUKKEN 2008

Ad 5: Verslag van de Algemene Ledenvergadering van 10 december 2008

De voorzitter opent om 17 uur de vergadering en heet iedereen welkom speciaal de heer Evers (CMHF) en de leden die voor deze vergadering gekomen zijn.

De voorzitter wijzigt de volgorde van de agenda en geeft eerst de heer Evers het woord om het verloop van de CAO onderhandelingen te schetsen.

De heer Evers geeft het volgende aan:

1. Er wordt nu drie jaar onderhandeld en er is nog geen CAO.
2. De onderhandelaars van de VO-Raad zijn door hun achterban teruggefloten omdat de achterban het concept akkoord te duur vonden. Daartoe is door de VO-Raad de constructie naar voren geschoven met de parttimers. De omzetting van 750 naar 728 naar rato voor parttimers is niet in het concept opgenomen, maar het altijd volstrekt helder dat zo gehandeld werd.
3. De CMHF heeft wel aan de estafettestakingen meegedaan.
4. Evers legt de verschillen in standpunt tussen de verschillende bonden uit.
5. Na deze stakingen is er tot 18 november, 1 dag voor de landelijke staking onderhandeld.
6. Zo lang er zinvol overlegd kan worden, staak je niet. Nadat de andere twee bonden op 18 november weggelopen waren, heeft Evers nog een voorstel gelanceerd dat door de onderhandelaars van de VO-Raad positief ontvangen is en zeker een basis zou

kunnen zijn voor een accoord.

7. Daarom heeft Evers besloten niet tot een staking op te roepen. Anne Pieter Soldaat constateert dat het enige verschil is de 750 → 728 regeling voor parttimers.

Henry van Bergen gaat in op de verschillen tussen de bonden die door Evers genoemd zijn.

Frank Seller benadrukt dat er te weinig saamhorigheid tussen de bonden is geweest en vraagt begrip voor het loyaliteitsprobleem van de dubbel-leden.

Pim Backer vraagt zich af hoe je 18/11 nog kunt onderhandelen terwijl je 19/11 zou willen staken. Dan krijg je de organisatie nooit meer netjes rond.

Evers gaat nader in op de verschillen tussen de bonden.

De voorzitter benadrukt het besloten karakter van de vergadering en vraagt prudent met de informatie om te gaan.

De vergadering verzoekt Evers een keuzemogelijkheid voor de docent voor de werkdrukvermindering in de cao vast te laten leggen.

Het volgende punt dat de voorzitter aan de orde stelt is de contributieverhoging.

Na een korte toelichting meldt Pim Backer dat hij een tegenspraak ziet in de zinsnede uit de notulen van de vorige ALV over de aansluiting van de CMHF (voor werkenden betekent de aansluiting contributieverlaging) en het nu voorgestelde besluit. Voorzitter antwoordt dat gezien alle werkzaamheden die op ons afkomen contributieverhoging noodzakelijk is.

Gerrie Tiemersma merkt nog op dat het wel een forse stap is in een

keer. De voorzitter geeft aan dat wel degelijk overwogen is de verhoging in 2 keer door te voeren maar dat uiteindelijk voor dit voorstel gekozen is.

Het voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

Het verslag van de ALV van 14 maart 2008 wordt vervolgens goedgekeurd.

Verder niets meer ter tafel zijnde sluit de voorzitter de vergadering om ongeveer 18.10 uur.

Henk de Graaf, secretaris

Ad 6: Jaarverslag 2008 van de secretaris

Algemeen Bestuur

Het AB is dit jaar zevenmaal in vergadering bijeen geweest. Het DB heeft deze vergaderingen voorbereid en is daarvoor dan ook een aantal malen bijeengekomen. De vergaderingen van het AB worden bijgewoond door de bestuursmedewerker, indien de werkzaamheden dit vereisen, en de hoofdredacteur van NVOX als adviseur.

Daarnaast is er een beleidsweekend eind oktober/begin november georganiseerd. Op deze bijeenkomst is een aantal beleidsvoornemens geformuleerd onder andere aangaande jonge leden, verdere professionalisering van de organisatie en verbetering van het aanbod van de NVON voor toa's en vmbo-docenten.

Daarnaast hebben de DB-leden en AB-leden allerlei bijeenkomsten en vergaderingen bijgewoond namens het bestuur, zoals bij de verschillende secties en bestuurscommissies. Ook was een bestuurslid aanwezig bij vergaderingen en bijeenkomsten van ondermeer de Communicatie Centrum Chemie (C3), Centrale Examencommissie Vaststelling Opgaven (CEVO), Centrale van Middelbare en Hogere Functionarissen (CMHF), Jeugd en Techniek Netwerk (Jet-net), Koninklijke Nederlandse Chemische Vereniging (KNCV), Nederlandse Natuurkundige Vereniging (NNV), Stichting Scheikunde Olympiade Nederland (SSON), Vakinhoudelijke Verenigingen voor Voortgezet Onderwijs (VVVO), Beta-5 overleg, et cetera.

Extra ALV

Op de extra ALV van 10 december 2008 is besloten tot een contributieverhoging. Deze is gegaan van € 63 tot € 85 als basisbedrag. Tot deze contributieverhoging is besloten van vanwege de kosten van nieuw beleid zoals op het beleidsweekend afgesproken. Bovendien kunnen de werkende leden de contributie via hun bruto salaris laten verrekenen, zodat voor hen de contributie in 2009 lager is dan die in 2007.

De NVON als vakbond

Direct in het eerste jaar als vakbond is de NVON geconfronteerd met arbeidsonrust in het v.o.. Deze heeft tot stakingen geleid. Omdat de opstelling van de AOb en de CNV Onderwijsbond een andere was dan die van de CMHF/MHP heeft dit tot heftige reacties van sommige leden geleid. Men begreep niet waarom de CMHF/MHP niet tot staking opriep. Mede om die reden is op de extra ALV van 10 december met de heer Evers, onderhandelaar namens CMHF/MHP, over deze materie gesproken. Hij zag nog steeds openingen om tot een accord te komen op het moment dat de andere bonden opstapten. Gelukkig is enige weken daarna een nieuwe CAO gesloten. De communicatie met de leden over CAO en aanverwante zaken moet verbeterd worden. De NVON hoopt in 2009 nu ook de financiële vruchten van het vakbondslidmaatschap te plukken.

Bèta Brede Studiedag

Deze studiedag van september 2007 heeft helaas geen vervolg gekregen in een tweede dag. Onze partners hadden te veel andere zaken om tot een goed programma te kunnen komen.

Wel nemen twee leden nu als waarnemers deel aan het Beta-5 overleg en heeft het DB gesprekken met vertegenwoordigers van de vakverenigingscommissies gevoerd.

CEVO

In december heeft het DB een gesprek gevoerd met de CEVO. Daaruit is gebleken dat ons tabellenboek bij het CSE gebruik kan blijven worden. Wel zal de CEVO eisen opstellen waaraan tabellenboeken moeten voldoen. Daar zal de CEVO naar verwachting 1,5 jaar voor nodig hebben. Wanneer deze eisen bekend zijn zal er waarschijnlijk een nieuwe druk van Binas moeten verschijnen.

Naast de bestuurlijke contacten hebben de verschillende secties van NVON contacten met de secties van de CEVO. Zie daarvoor de sectieverslagen.

Beroepsstandaarden

De beroepsstandaarden voor de leraar natuurwetenschappelijke vakken en voor de toa's zijn dit jaar tot stand gekomen in samenwerking met SBL na uitgebreide overlegondes. Een volgende stap zou kunnen zijn het uitvoeren van proefprojecten registratie. Hiertoe moet in 2009 besloten worden.

Buitenlandse contacten

Er werd een bezoek gebracht door een delegatie van het bestuur aan de congressen van de ASE (Engeland), MNU (Duitsland), VeLeWe (Vlaanderen), ABPPC (Wallonië) en de UdPPC (Frankrijk). Verslagen van deze bezoeken zijn in NVOX gepubliceerd.

Secretariaat

Benny Lobo verzorgde het secretariaat tot 1 november. Benny heeft tot dit tijd de notulen van alle AB-vergaderingen verzorgd. Daarnaast bestonden haar werkzaamheden o.a. uit het verwerken van de binnengekomen post, het beantwoorden van de telefoon, het doorsturen van verzoeken en vragen van leden en anderen naar betrokkenen, uit het voeren van alle correspondentie met betrekking tot het lidmaatschap, het secretariële werk voor het NVON-jaarcongres. Het bestuur is tevreden met de wijze waarop het secretariaat wordt gevoerd. Vanaf 1 november vervult Benny het redactiesecretariaat. Op deze manier neemt zij de hoofdredactie veel werk uit handen. Eind december werd bekend dat Henny Tangenberg vanaf 1 januari 2009 de secretariaatswerkzaamheden zou overnemen.

Bestuursmedewerker (BM)

Onze bestuursmedewerker, Loes Pors-Varekamp, heeft zich het afgelopen zeer verdienstelijk gemaakt. Zij combineert het werk voor de NVON (2 dagen per week) met hetzelfde soort werk voor de KNCV (3 dagen per week). De NVON is erg tevreden met deze combinatie. Zij heeft onder andere het discussiestuk van het beleidsweekend en de daarbij behorende notulen geproduceerd. Daarnaast heeft zij het afgelopen jaar weer veel werk gehad aan het vernieuwingsproces van de NVON-site.

Boekhouding

De boekhouding van de NVON is administratief gezien een fikse klus. Al jaren doet Wim van Bueren deze taak tot tevredenheid van het NVON bestuur. Deze ondersteuning van de penningmeester zorgt ervoor dat deze zich meer beleidsmatig met de financiën kan bezighouden.

Ook het afgelopen jaar is aandacht besteed aan de BTW-afracht. Dit heeft tot geleid tot een eenmalige afdracht van BTW en het slapend maken van de Stichting NVON support

Ledenwerving

Op het terrein van de ledenwerving zijn de leden van de vereniging actief geweest bij de verschillende bijeenkomsten die er dit jaar waren. Ook is in mei en september een brief aan de secties op alle scholen in Nederland gestuurd. Deze inspanningen leveren gelukkig nieuwe en vaak ook jonge leden op. Voor het eerst sinds jaren is het ledenaantal gestegen. Gezien de leeftijdsopbouw van de vereniging blijft ledenwerving een punt van aandacht. Op het beleidsweekend is besloten lerarenopleidingen actief te benaderen en de ALV van december 2008

heeft besloten dat studenten voortaan gratis lid kunnen worden.

NVON-ledenservice

De ledenservice, uitgevoerd door Jeanne Huijsmans-Janssen, heeft in 2008 gedraaid zoals in de voorafgaande jaren. Haar laatste jaar was wel het jaar met de hoogste omzet: ongeveer € 16.000,-.

De ledenservice verricht de laatste jaren steeds meer dienstverlening aan leden. Allerlei vragen komen bij de ledenservice binnen, onder andere over publicaties, boeken en congressen. Vaak kan de ledenservice doorverwijzen naar het secretariaat. Daarnaast worden bestellingen verwerkt. De ledenservice was aanwezig op een tiental conferenties zoals de vakconferenties, het NVON-congres en het VeLeWe-congres in België.

Ledenadministratie

De ledenadministratie is gevestigd bij Uitgeverij Ten Brink in Meppel. Miriam Worst, die de ledenadministratie voert, heeft naar tevredenheid gewerkt. Wel baarde de vergelijking van de ledenbestanden bij Ten Brink en op de site zorgen. Er zitten grote verschillen tussen deze twee bestanden. Hopelijk behoren deze problemen begin 2009 tot het verleden.

Een overzicht van de ledenaantallen in 2000 t/m 2008:

Jaar	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Leden	3547	3530	3507	3548	3180	3300

Overleden: (van 1 januari tot 31 december 2008)

Dhr. J.F. van der Meulen

Dhr. Th.A. van Kan

E.A. de Boer

H.J. de Vries

R.P. Frederik

W.O.P. Zandstra

Tijdens de Algemene Ledenvergadering zullen wij hen gedenken.

Henk de Graaf, secretaris

Jaarverslag 2008 sectie biologie

Samenstelling bestuur

Jos van Koppen, voorzitter, Jan Willem Noordenbos, secretaris, Agnes Storm, coördinator havo/vwo-kringen; de functie van coördinator vmbo-kringen is nog vacant en wordt ad interim waargenomen door de voorzitter.

Wegens het aanvaarden van een functie buiten het onderwijs heeft Agnes het kringcoördinatorschap per 1 december 2008 overgedragen aan Jos en Jan Willem.

Harry Stolting, die een aantal jaren lid van het sectiebestuur was, heeft ons medegedeeld, dat hij van zijn bereidheid om als webauteur te functioneren wegens vertrek uit het onderwijsveld verder afziet.

De Centrale Schriftelijke Examens Biologie

De examenbesprekingen zijn op dezelfde manier georganiseerd als in 2007. In twee rondes, eerst een landelijke examenbespreking voor vmbo op 23 mei, voor havo op 26 mei en voor vwo op 1 juni, telkens gevolgd door regionale examenbesprekingen voor de kringen. Uit de grote opkomst van collega's blijkt dat er een grote behoefte bestaat aan deze besprekingen. Het commentaar van deze besprekingen is samengevat en diende als basis voor het examenoverleg met leden van de CEVO en het Cito.

Ontwikkelingen in het onderwijs

Nieuwe ontwikkelingen voor ons vak worden op de voet gevolgd. Zo had ook dit jaar iemand van de sectie (Agnes Storm) zitting in de CEVO-syllabus-commissie. Eén van ons (JWN) heeft plaats genomen in de ontwikkelgroep nlt-module - Biosensoren op de TU-Eindhoven. De testversie is per 1-12-2008 gereed gekomen.

Bijscholing

In september 2008 kwam een twintigtal docenten twee keer bijeen voor een cursus over de evolutie van seksuele voorplanting bij planten bij Universiteit Wageningen. Op 31 oktober vond aldaar de tweejaarlijkse grote nascholingsdag plaats met dit jaar als thema "Transport".

Externe contacten

De sectie heeft dit jaar met name contacten gehad met de CEVO, de CVBO, het NIBI en de WUR.

Activiteitenplan 2009 sectie biologie

Het sectiebestuur willen wij in januari 2009 uitbreiden om meer bestuurlijke slagkracht te krijgen.

Er moet onder andere een webbeheerder voor biologie gevonden worden. Aangezien de NVON zeer actief is bij het Centraal Examen, landelijke en regionale besprekingen en contact met het CITO/CEVO, willen wij het centraal examen een prominente plaats op de site geven. Hoewel de COMPEX-examens niet meer verplicht zijn, willen wij in de sectie een bestuurslid hebben die de activiteiten met betrekking tot de COMPEX-examen coördineert.

Binnen de CEVO/Cito gaat men namelijk door met het ontwikkelen van computerexamens voor alle niveaus.

Een onderwerp dat wij in de nabije toekomst in de kringen willen bespreken is de Leerlijn biologie van de CVBO.

We houden de vinger aan de pols met betrekking tot de richtlijnen inzake competenties van docenten.

De nascholingsactiviteiten in samenwerking met Wageningen Universiteit willen wij graag continueren.

De wens van het NVON-bestuur om de kringen naast de examenbesprekingen ook andere activiteiten te laten ontplooiën onderschrijven we en we zullen initiatieven van die zijde van harte steunen.

De medewerking aan de ontwikkeling van een ook biologisch getinte nlt-module wordt gecontinueerd.

Jan Willem Noordenbos, secretaris sectie biologie

Jaarverslag 2008 sectie natuurkunde

Bestuur

Het sectiebestuur heeft in 2008 de volgende samenstelling gehad: voorzitter Anneke Thurlings (per 20/11 Dirk-Jan van de Poppe, secretaris Alice Cottaar, kringcoördinator h/v René Martens, leden Dirk-Jan van de Poppe, Jan Dekker, Wilfried Allaerts en sinds 11/9 ook Theo van den Bogaart.

We hebben in het afgelopen jaar tweemaandelijks vergaderd in Utrecht. Hierbij zijn o.a. de volgende zaken aan bod gekomen:

- de invoering van een registratie van docenten natuurkunde (samen met SBL).
- project basisscholen van de onderbouwcommissie
- de ontwikkelingen rond NiNa
- het behoud van Binas bij het eindexamen natuurkunde
- de ontwikkelingen rond compex
- beleidsaspecten van NVON algemeen
- ontwikkelingen rond de (vernieuwde) NVOX
- de nascholingscursussen voor natuurkundedocenten (in samenwerking met NNV).

Een aantal van deze zaken wordt hieronder verder uitgewerkt door de betrokken bestuursleden.

NNV

Omdat Anneke tot november ook lid is van het Algemeen Bestuur van de NNV verloopt de communicatie via korte lijnen. Als er zaken

besproken worden die het voortgezet onderwijs betreffen, wordt wederzijds van elkaars kennis geprofiteerd. Vanaf december neemt Wilfried het NNV-lidmaatschap van Anneke over. NVON en NNV hebben in een werkgroep overlegd over nascholing van docenten VO. De NNV kan daarin de vakinhoudelijke deskundigen en locaties verzorgen. De NVON geeft de behoefte aan en zorgt binnen de leden voor communicatie.

Kringen

De activiteit van de kringen neemt af en dat is ons een doorn in het oog. Voorzitters blijven voorzitter totdat ze met pensioen gaan. Er is vaak geen opvolging. Ook constateren we dat de examenbesprekingen in de kringen slechter worden bezocht of zelfs niet worden georganiseerd. Eén van de voornemens voor 2009 is te proberen de activiteit van de kringen te vergroten. De nieuwe generatie moet aangesproken worden.

Examenbesprekingen

Voor het derde jaar was er de examenenquête over het werk via internet. We hebben daarmee andermaal 400 postzegels en enveloppen uitgespaard. Als groot voordeel wordt gezien dat de resultaten steeds voor iedereen met een inlogcode beschikbaar zijn. Elke docent kan dus zien hoe zijn collega's in den lande de verschillende examens beoordelen. De site zal, zoals de zaken er nu voor staan, ook het komend jaar worden gebruikt om de meningen van de docenten te verzamelen. <http://www.nvon.ondersteunt.nl/> (Er stond een link op de NVON-site.)

Er is het sterke verlangen en ook het voornemen om deze enquête deel te laten uitmaken van de NVON website. Nu is er weliswaar een link naar de locatie, maar de apparatuur die gebruikt wordt om de enquête-site te hosten, is een privé bezit van René en staat al drie jaar in zijn garage te draaien.

Bestuurscommissies onder- en bovenbouw

Dirk-Jan van de Poppe is onze afgevaardigde namens de sectie natuurkunde voor de BC onderbouw en de BC bovenbouw. De BC onderbouw doet prima werk door actief in basisscholen het bètaonderwijs te promoten en de bovenbouwgroep kijkt kritisch naar de onderwijsvernieuwingen en voert constructieve gesprekken met de vernieuwingscommissies.

SLO

De SLO heeft een klankbordgroep nlt. Dirk-Jan van de Poppe behartigt onze belangen. De klankbordgroep is druk bezig de uitbouw van het aantal modules te evalueren.

Activiteitenplan 2009 sectie natuurkunde

Eigen bestuur

Met de versterking van Wilfried Allaerts en Theo van den Bogaart en met de nieuwe voorzitter Dirk-Jan hopen we een dusdanig sterk en divers bestuur te hebben dat we er in het komende jaar (weer) hard tegenaan kunnen. Het plan is om ons netwerk en de communicatie met de achterban te versterken.

BC onder- en bovenbouw

De sectie zal, in de persoon van Dirk-Jan van de Poppe, zowel in de BC onderbouw als in de BC bovenbouw deelnemen aan het overleg. Overleg tussen de secties is noodzakelijk in verband met de vakoverstijgende ontwikkelingen in de basisvorming, de nieuwe natuurkunde en het nieuwe bètavak.

Kringen

In het komende jaar zullen we de kringen en de commissie Nieuwe Natuurkunde blijven betrekken bij de ontwikkelingen rond NINA.

NNV

Het bestuur blijft, nu in de persoon van Wilfried Allaerts, in contact met het NNV. Met name de invoering van nascholingscursussen voor docenten heeft onze volle aandacht.

Nieuwe Natuurkunde

We houden zo regelmatig mogelijk contact met de commissie NiNa. We willen dat NiNa meer bij de leden gaat leven. Dit bereiken we bijvoorbeeld door ze meer te informeren.

CEVO

Dirk-Jan van de Poppe is onze vertegenwoordiger bij de natuurkundesectie havo en Jan van Riswijck bij de natuurkundesectie vwo. Er is jaarlijks overleg met vertegenwoordigers van het bestuur en de CEVO. Komend jaar zullen Marlia Vloemans en Frank Seller van de CEVO worden uitgenodigd bij een sectievergadering voor een wat meer informeel overleg.

NVON-congres

Waar mogelijk werken we samen met de congrescommissie voor de invulling van het programma.

Alice Cottaar, secretaris sectie natuurkunde

Jaarverslag 2008 sectie scheikunde

Bestuur

De samenstelling van het bestuur is in 2008 niet gewijzigd. De taakverdeling is momenteel: Leen Donk (voorzitter), Huib van Drooge, John Maas (penningmeester), Adrie Niënkemper (secretaris), Rene Slender, Gerry Tiemersma en Bernadette Russchen.

Kringen

Verslag kringvertegenwoordigersvergadering scheikunde havo / vwo. Dit jaar zijn er 3 bijeenkomsten geweest: 7 februari, 29 mei (eindexamenbespreking) en 9 oktober.

Helaas hebben we naast Breda nu ook geen vertegenwoordiging meer uit de kring Limburg, maar de kring Arnhem Nijmegen is weer actief. Ook moeten we constateren dat de bijeenkomsten op 7 februari en 9 oktober slecht bezocht werden door allerlei oorzaken, nog steeds speelt de 1040-urennorm een frustrerende rol!

Het blijkt ook dat het organiseren van kringactiviteiten moeilijk gaat en dat de opkomst bij de meeste kringen zeer matig is. In het bestuursweekende is over deze situatie nagedacht en er zal volgend jaar een voorstel komen.

John Maas heeft het voorzitterschap van de KVV overgedragen aan Huib van Drooge, die nu ook de vertegenwoordiger van de NVON sectie scheikunde is in de CEVO.

John Maas vertegenwoordigde de sectie in de KNCV-commissie scheikunde projecten.

Voor het vmbo is in dit verslagjaar tot twee maal toe een dagdeel georganiseerd. Verwezen wordt naar het jaarverslag van de vmbo sectie.

Het aantal plaatsen voor examenbesprekingen is gelukkig gelijk gebleven. Deze werden zowel in Amersfoort / Hoevelaken als in Rijsen redelijk tot goed bezocht. Op de andere plaatsen wat minder. Meer plaatsen toevoegen is niet gelukt vanwege het gebrek aan mensen die deze taak op zich willen nemen.

KNCV

John Maas vertegenwoordigt de sectie in de het overleg over onderwijszaken en lesmaterialen bij KNCV.

Stichting C₃

C₃ heeft een andere bestuursstructuur, waarin naast een klein bestuur een adviesraad actief is. Namens de sectie heeft Leen zitting in deze raad.

Woudschoten

In 2008 was de sectie scheikunde van de NVON in de persoon van Kees Jan van Heusden vertegenwoordigd in de voorbereidingscommissie van de tweedaagse Woudschoten Chemie conferentie georganiseerd door de groep chemie didactiek van de Universiteit Utrecht.

Contact SLO en CEVO

Met het SLO is regelmatig contact over het afstemmen van de lopende projecten en voor het aanvragen van nieuwe projecten. Uiteraard neemt Nieuwe Scheikunde daarin de belangrijkste plaats in.

T.a.v. lopende en toekomstige examenzaken zijn er uiteraard ook regelmatig contacten met de CEVO. Er wordt geprobeerd om afstemming te verkrijgen t.a.v. de significantie regeling. Men wil voor de vakken wiskunde, natuurkunde en scheikunde dezelfde uniforme regeling hebben. In dit verslagjaar is er nog geen uitkomst door wisseling van de wacht bij de CEVO.

Tevens is er gesproken over BINAS en over de normproblematiek. Bij het vmbo blijkt de laatste jaren 30% van de kandidaten een onvoldoende te hebben. Terwijl dit in het verleden nog geen 20% was. Scheikunde heeft hiermee een van de hoogste percentages.

Nieuwe scheikunde

De nieuwe scheikunde is aan een belangrijke fase begonnen. In 2010 of misschien een jaar later zal er een nieuw examenprogramma voor alle scholen komen. Dan moet duidelijk zijn of de aanpak in concepten en contexten voor scheikunde haalbaar is en zorgt voor een breed gedragen vernieuwing van de inhoud van het eindexamen.

Pilotscholen

Het eerste experimentele eindexamen voor de havo is mei 2009 en voor het vwo mei 2010. Men hoopt dat de landelijke invoering pas ingaat in 2011, zodat ook het vwo 2 experimentele eindexamens heeft gehad. Er doen steeds meer scholen mee.

Bestuurscommissie bovenbouw

Namens de sectie scheikunde zit Huib van Drooge in deze commissie. Een overzicht van de werkzaamheden van de BC bovenbouw is te vinden bij het jaarverslag van deze commissie. John Maas neemt de voorzittershamer over van Jan Hendriks.

Bestuurscommissie onderbouw

Adrie Niënkemper is voorzitter en vertegenwoordigt ook hiermee de sectie. Een overzicht van de werkzaamheden van de BC onderbouw is te vinden bij het jaarverslag van deze commissie.

Vmbo

Hierbij verwijzen we u naar de sectie vmbo.

SBL

Namens de sectie zijn hierin vertegenwoordigd, Gerry Tiemersma en Adrie Niënkemper. In het voorjaar is er een concept gereed gekomen. In het najaar werd dit tijdens een kring-vertegenwoordigersbijeenkomst besproken. Ook op de NVON – site is het concept te raadplegen

NVON site

Namens de sectie zijn hierin vertegenwoordigd Gjalt Prins en René Slender

Adrie Niënkemper, secretaris sectie scheikunde

Jaarverslag 2008 sectie toa

Bestuur

Het sectiebestuur had in 2008 de volgende samenstelling: Anne Pieter Soldaat (voorzitter), Petra Ketelaar (secretaris/budgetbeheerder), Dafne de Boer (notuliste), Hans Molendijk, Geert Bossenga, Liliane Hüge, Ton van der Vaart, Aaldert van Essen (webmaster) en Gera Hensbergen.

Eind 2008 heeft Hans Molendijk te kennen gegeven zijn taken bij de sectie niet meer te kunnen vervullen. De sectie heeft begrip voor zijn besluit maar zal zijn inbreng enorm missen. De wijze waarop Hans, met veel betrokkenheid, de verschillende taken op zich nam zullen we niet gauw vergeten, zijn inbreng zal worden gemist bij de organisatie van congressen en inzet binnen commissies waar hij de sectie vertegenwoordigde. De sectie neemt afscheid van hem in het voorjaar van 2009. Namens alle leden en toa's willen we hem bij deze alvast hartelijk danken voor zijn werkzaamheden.

Aaldert heeft plaatsgenomen in de vertegenwoordiging voor de besprekingen bij het CMHF.

Ton heeft plaatsgenomen in de commissie nlt en Liliane in de bovenbouwcommissie.

Geert vertegenwoordigde de sectie in de commissie NVON-congressen in de toekomst.

Ook dit jaar heeft het vormen van het beleid van de sectie, bijwonen van vergaderingen en het vertegenwoordigen van de sectie bij diverse conferenties en manifestaties, alsmede het organiseren daarvan, veel inzet van het sectiebestuur gevraagd. Dat dit op grote schaal mogelijk was is mede te danken aan de inzet van de vrije tijd van Anne Pieter. Verdere versterking van de sectie is en blijft noodzakelijk.

Science on stage 16 januari

Ton en Petra hebben op uitnodiging van Patrick Walravens een bijeenkomst bijgewoond op de school van Patrick in Zaventem (België). Play-full Sciences was het thema en zij hebben hier verslag van gedaan in NVOX nr 3.

Extra toa-congres op 2 april

Vanwege het enorme succes van het congres in Arnhem op het Rijn IJssel in november 2007 werd er speciaal voor die mensen die er niet bij konden zijn een extra dag georganiseerd. Wederom goed verzorgd en met veel enthousiasme. Ook de deelnemers konden dit zeer waarderen.

Arbo-commissie

De commissie heeft een aantal workshops gegeven over arbo en veiligheid tijdens een chemiedag op de KUN. Anne Pieter en Gera Hensbergen hebben zich hiervoor wederom ingezet.

PMLF

Petra zit namens de NVON in de LAL (landelijke adviesgroep laboratoriumtechniek) van kenniscentrum PMLF (procestechniek, milieutechniek, laboratoriumtechniek en fotonica). De LAL heeft zich afgelopen jaar beziggehouden met de aansluiting van v.o. naar mbo en hbo. Op basis van jaarlijkse peilingen moet men concluderen dat er steeds minder beta vmbo-ers de procestechniek ingaan. Daar wil men actief iets aan gaan doen. Voorlichting op scholen en samenwerken met v.o.-scholen. Het kwalificatiedossier Analist kent nu ook de uitstroom toa, mbo niveau 4.

Een tweetal roc's heeft de handen ineen geslagen en is voornemens voor toa's die al in het werkproces zitten de mogelijkheid te bieden middels een evc-traject tot een diploma toa te verkrijgen. De organisatie hiervoor is in volle gang en zal in 2009 duidelijkheid gaan verschaffen.

Toa-dag 2008 - Vernieuwing in de praktijk

Samen met de HAN (Hogeschool Arnhem Nijmegen) vond het congres plaats op de Radboud Universiteit in Nijmegen. Met het maximum aantal deelnemers en een goed gevuld programma was het wederom geweldig te zien hoe men geniet van een dergelijke dag. Met veel praktische workshops, tijd voor de bedrijvenmarkt en een praatje met elkaar. De samenwerking met de Universiteit en de Hogeschool was geweldig, we zijn dankbaar voor het enthousiasme en de inzet van de mensen aldaar.

Buiten al deze zaken heeft de commissie het ook druk gehad met de volgende zaken:

- Maandelijks vergaderen.
- Het onderhouden van de contacten met diverse vakorganisaties en een vinger aan de pols houden voor wat betreft eventuele veranderingen m.b.t. de fuwasy-s-vo.
- Diverse leden van het sectiebestuur wonen vergaderingen bij van andere commissies en organisaties om zo het werk van de toa onder de aandacht te brengen.
- Aaldert is de webmaster voor het toa deel van de NVON site. Hij probeert dit vorm te geven en zoveel mogelijk nieuwe informatie te plaatsen.
- De vereniging heeft eind 2007 tijdens een ledenvergadering besloten zich aan te sluiten bij het CMHF/MHP. Dit heeft gevolgen voor de werkzaamheden binnen de sectie. Hier zullen wij ons het komende jaar verder in gaan verdiepen.
- We zijn nog steeds op zoek naar versterking van onze sectie vanwege de vele activiteiten.

Activiteitenplan 2009 sectie toa

De sectie heeft het voornemen door te gaan met alle zaken zoals zij dit het afgelopen jaar heeft gedaan, waarbij de volgende acties op het programma staan:

- De organisatie van een jaarvergadering tijdens het NVON congres 2009.
- Het werven van leden voor het sectiebestuur. Versterking met 2 leden is nodig door uitbreiding en voor vervanging in de toekomst. De ervaring is nu dat nieuwe leden ongeveer een jaar nodig hebben om zich in te werken. De situatie wordt steeds moeilijker, zonder uitbreiding zullen we ons niet meer volledig kunnen inzetten om de belangen van de toa te vertegenwoordigen. We zullen ons komend jaar beraden op de gevolgen hiervan.
- De aansluiting van de NVON bij het CMHF/MHP heeft tot gevolg dat wij ons verder moeten bekwamen in rechtspositionele zaken. Aaldert heeft aangegeven deze taak niet meer te kunnen vervullen.
- Het aantal toa's dat ook NVON-lid is, wordt gelukkig steeds hoger. Desondanks nemen toch veel toa's niet de moeite door hun lidmaatschap de NVON en de sectie te steunen. We hopen door onze werkzaamheden deze toa's duidelijk te kunnen maken dat we hen hard nodig hebben. De behoefte aan nascholingsdagen bijvoorbeeld is enorm.
- Anne Pieter en Gera zijn ook dit jaar weer aanwezig tijdens de chemiedag op de KUN.
- Ook in 2009 heeft de sectie het voornemen maandelijks (10x) bij elkaar te komen.

Petra Ketelaar, secretaris sectie toa

Jaarverslag 2008 sectie vmbo

De activiteiten van de sectie vmbo vallen voor een deel samen met die van de BC onderbouw: zie aldaar

Op het beleidsweekend in het najaar van 2008 is een aantal voornemens geformuleerd die in 2009 moeten worden geconcretiseerd. De sectie kampt nog steeds met een schreeuwend tekort aan menskracht.

Jaarverslag 2008 sectie nlt

De sectie Natuur, Leven en Technologie kijkt tevreden terug op 2008. Aan het begin van het jaar was de sectie nog een bestuurscommissie. Met het instellen van de bestuurscommissie nlt wilde het algemeen bestuur de behoefte en levensvatbaarheid peilen. Die was er, gezien de

vele activiteiten, beslist. Tijdens het NVON congres op 16 en 17 april heeft de algemene ledenvergadering dan ook ingestemd met het instellen van een nlt sectie.

De veertien leden tellende nlt sectie heeft in 2008 zes keer vergaderd. De opkomst was daarbij steeds groot en dit is kenmerkend voor de betrokkenheid van de leden bij de ontwikkelingen rond nlt.

De nlt sectie heeft zich als taak gesteld de belangen te behartigen van dit nieuwe schoolvak en van de docenten die dit vak gaan geven.

Dat deden de leden van de nlt sectie door o.a.:

- Actieve samenwerking met en participatie in diverse overlegorganen zoals:
  - stuurgroep die onder andere de visie voor het vak heeft ontwikkeld en het examenprogramma heeft vastgesteld;
  - klankbordgroep die reageert op de ontwikkelingen en de organisatie rond nlt van adviezen voorziet;
  - regionale steunpunten nlt overleg.
- Samen te werken met de regionale steunpunten (RSP's). De regionale steunpunten leveren expertise vanuit het hoger onderwijs. De inbreng van de NVON daarbij is een brug te slaan naar de man en vrouw voor de klas. Daarbij wordt, in samenspraak met de vertegenwoordiger van de toa-sectie, ook aandacht besteed aan de rol van de toa binnen het nieuwe vak.
- Tijdens de sectie-nlt vergaderingen in goede samenspraak met de vertegenwoordiger van het LOP (landelijk ontwikkelpunt) praktische zaken aan te kaarten.
- Actief bijdragen te leveren aan een artikelenreeks over nlt-ontwikkelingen in *NVOX*.
- Actief bijdragen te leveren als ontwikkelaar en tester van nieuwe modules.

Activiteitenplan 2009 sectie nlt

Het is de bedoeling in 2009 in goede samenwerking met andere actoren in het veld op de ingeslagen weg door te gaan. Speerpunten daarbij worden de samenwerking/inbreng met de landelijke regionale steunpunten en een toa-forum.

Een punt van zorg is de kwaliteitsborging van nlt, maar zeker ook die van de RSP's.

De diversiteit en kwaliteit tussen de RSP's is groot. Met de beste bedoelingen organiseert men soms activiteiten die, door gebrek aan echt contact met de afnemers, niet aanslaan.

De inzet van sectie nlt is een klankbordgroep per RSP en een RSP keurmerk

Verder één landelijk loket waar de nlt-docent en toa zijn informatie kan halen en brengen.

De versnippering van informatie en fora over de diverse RSP's blijkt in de praktijk niet te werken.

De ervaring heeft geleerd dat er erg veel praktische kennis/kunde zit bij de toa's. Om deze voor iedereen toegankelijk te maken zal op de NVON-site een toa forum worden opgericht.

Henry van Bergen, voorzitter sectie nlt

Jaarverslag 2008 redactie NVOX

Jaarverslag 2008 van de redactie van NVOX

In 2008 is door de redactie in *NVOX* in ruime mate aandacht besteed aan onderwerpen die van belang zijn voor het goed kunnen geven van onderwijs in de natuurwetenschappen. Er verschenen 10 nummers met een totale omvang van 464 pagina's. De doelstelling om de omvang van het magazine uit niet meer dan 48 pagina's te laten

bestaan met het oog op verlaging van de onkosten is geslaagd. Er zijn afspraken gemaakt omtrent het maximale aantal woorden waaraan de diverse bijdragen mogen voldoen. Deze zijn op de site terug te vinden onder *Aanwijzingen voor auteurs*. De 33^e jaargang bevatte in de rubrieken “*In de klas*” en “*En verder*” veel artikelen over proeven, lesopzetten, projecten en zaken waarvan de redactie verwacht dat zij inspirerend zijn voor docenten en toa’s. De vernieuwingsplannen voor de diverse vakken kregen aandacht in de rubriek “*Curriculum en examens*”. Onderwijsgevenden en zij die nauw betrokken zijn bij de natuurwetenschappen werden in de rubriek “*Mensen*” belicht. Daarnaast trof de lezer de traditionele bijlagen aan zoals de jaarstukken van de vereniging, het nascholingskatern en het register van verschenen artikelen. Oproepen om bijdragen aan te leveren voor het Darwinjaar en het Internationaal Jaar voor de Sterrenkunde in 2009 zijn in 2008 gedaan.

In samenwerking met de redactie van *Natuurwetenschap & Techniek* is ook dit jaar de wedstrijd “*Profileer jezelf!*” voor leerlingen georganiseerd. Door ondergetekende zijn ruim 45 werkstukken in nauw overleg met Bruno van Wayenburg, vertegenwoordiger van Natuurwetenschap & Techniek, beoordeeld. De bijdrage van de prijswinnaars met als onderwerp *Zwevende dingen* verscheen in een bewerking van Van Wayenburg in het septembernummer. De winnaars ontvingen een geldprijs van 9 1000,- en publicatie van hun tot artikel bewerkte profielwerkstukverslag in genoemde bladen.

De NVOX-oeuvreprijs viel dit jaar ten deel aan Rob Knoppert. In maar liefst 72 columns heeft Rob de lezer een spiegel voorgehouden waarin het leraarsberoep, de leerprocessen en onderwijsvernieuwing werden verbeeld. U kunt dit nalezen in NVOX, 33(4), 162, 163. De jaarlijks uit te reiken NVOX-prijs voor het beste artikel in de afgelopen jaargang was voor Richard Wiggers. Zijn artikel *Kleuters in de klas* was naar het oordeel van de jury de winnaar. De uitgebreide juryrapportage kunt u nog eens nalezen in NVOX, 33(4), 161, 162.

Na vernieuwing van de NVON-site zou dit jaar de NVOX-site onder handen zijn genomen. Na enige vertraging zijn in samenspraak met het DB, de hoofdredactie en de webmaster Gerrad Beukema afspraken gemaakt, dat begin 2009 de vernieuwde NVOX-site operationeel is en dat de artikelen uit het magazine ook op deze site komen. NVON-leden kunnen dan via een beveiligde omgeving inloggen en artikelen downloaden voor eigen gebruik. Daarnaast blijven de rubrieken van de oude site bestaan.

Het aantal mutaties binnen de redactie is beperkt gebleven. Harrie Jorna trad toe tot de redactie, maar helaas moest Iris Schreurs haar werkzaamheden om gezondheidsredenen beëindigen. De werkzaamheden van de redactie zijn de laatste jaren sterk in omvang toegenomen. Het redactiesecretariaat vraagt veel tijd en werk. Helaas liet de in het begin van het jaar aangestelde redactiesecretaris het afweten en is de adjunct-hoofdredacteur deze werkzaamheden blijven uitvoeren. Gelukkig is met ingang van 1 november in deze vacature voorzien. Benny Lobo neemt de bureauredactie voor haar rekening, zij verzorgt de intake van kopij en het uitzetten daarvan bij de redactie. De afwerking, voorbereiding en voorcorrectie en andere werkzaamheden vullen haar taak aan. De redactie is blij dat al deze werkzaamheden nu in vertrouwde handen zijn.

De samenwerking met de medewerkers van Drukkerij Giethoorn Ten Brink was goed. Tijdens het jaarlijkse overleg werden enkele wederzijdse knelpunten besproken en opgelost. Veel dank is de redactie ook dit jaar weer verschuldigd aan Benny Lobo van het NVON-secretariaat gedurende de maanden januari t/m oktober en thans in haar nieuwe functie. Ook onze vormgever Siem Willems, die er steeds in goed overleg in slaagt, een prachtig ogend blad op te maken, betrek ik graag in onze dank.

Willem Vis, hoofdredacteur NVOX

Jaarverslag 2008 BC onderbouw

De BC onderbouw bestaat uit Jan Baas, John Bette, Wim Dekker, Harriët de Jonge Poerink, Adrie Niënkemper (voorzitter), Dirk-Jan van de Poppe.

Doorlopende leerlijn

De BC houdt zich vooral bezig met de onderwijskundige ontwikkelingen in de onderbouw en het vmbo-breed. De BC is in dit verslagjaar zeven keer bij elkaar geweest. De BC richtte zich op het basisonderwijs met de vraag: hoe kan er nu een goede leerlijn ontstaan, cq een goede aansluiting p.o. – v.o.? Door invoering van scenario 2,3 en 4 zal er nu in brugklas nask1 worden gegeven. Er is begonnen om wat materiaal te ontwikkelen om dit in het primair onderwijs uit te zetten. In Drenthe is dit materiaal voor het eerst uitgezet. De eerste reacties waren goed. In 2009 worden in Twente in samenwerking met het IVN enkele workshops gegeven. Maar ook opnieuw in Drenthe. Daarna zal dit na enige bijstelling door de Kringen kunnen worden opgepakt. Want bij het verspreiden van de flyer kwamen vanuit het hele land reacties. Onze vmbo-leerlingen (klas 4?) kunnen deze workshops op de basisscholen ook doen. Zodat het ook voor hen (eventueel als maatschappelijke stage) aantrekkelijker wordt onze vakken te volgen. Maar ook de aansluiting met het mbo wordt hierbij niet uit het oog verloren.

Adviesgroep vmbo

Verder heeft de commissie zich regelmatig gebogen over de activiteiten van de adviesgroep vmbo, waarin John Bette zitting had. Zodat de BC een klankbord voor hem kon zijn.

Externe contacten

In 2008 zijn er contacten geweest met het Platform Bèta Techniek, Veldwerk Nederland, met name Orvelte en IVN. Verder is er contact geweest met Edu-actief.

Vrijwilligers gezocht

De bestuurscommissie blijft uitzien naar collega’s die bereid zijn om in een ad hoc commissie zitting te nemen, zodat niet al het werk op dezelfde schouders wordt gelegd. Het gaat dan om twee of drie vergaderingen afhankelijk van de opdracht die de bestuurscommissie geeft. Deze ad hoc commissie doet dan verslag aan de bestuurscommissie en geeft eventueel aanbevelingen. Hiermee is de taak van deze ad hoc commissie voorbij.

Activiteitenplan 2009 BC onderbouw

Voor 2009 ziet de BC zich haar taak om de ingeslagen weg t.a.v. de doorlopende leerlijn te vervolgen. Naast de overgang p.o. – v.o. wil zij dit jaar nadrukkelijker buigen over de andere overgang namelijk v.o. – mbo.

Ook zal er nauwer samengewerkt worden met de sectie vmbo om tot goede cursusdagen te komen die zowel geschikt zijn voor docenten v.o. als voor p.o..

Adrie Niënkemper, voorzitter BC onderbouw

Jaarverslag 2008 BC bovenbouw

De BC heeft in 2008 vijf maal vergaderd. Vier maal onder voorzitterschap van Jan Hendriks. en de laatste vergadering onder voorzitterschap van John Maas.

In de BC zitten vertegenwoordigers van het DB, de toa-, bi-, na- en sksectie en wiskunde.

Het afgelopen jaar waren er nogal veel wisselingen van vertegenwoordigers, dit door ondermeer een te veel aan werkzaamheden. Er is in de BC over de volgende onderwerpen gepraat:

De concepttekst over beroepsstandaarden voor docenten

Opmerkingen zijn doorgegeven aan het bestuur van de NVON.

De samenhang tussen de vernieuwingscommissies

Jenneke Krüger heeft de BC hierover gemeld dat er monopilots zijn voor de vernieuwde vakken en dat er nog meervakken- en samenhangpilots (multipilots) komen. Voor de samenhangpilots komen lijsten met onderwerpen over de verschillen en overeenkomsten tussen de nieuwe vakken en er moet nieuw lesmateriaal voor ontwikkeld worden. Volgens Jenneke is de productie van lesmateriaal een zwak punt.

Aan de situatie in de pilot, multipilot en universeelscholen werd uitgebreid aandacht besteed. Zorgpunt blijft dat de samenhang tussen de vakken niet of nauwelijks zichtbaar is.

De tweede correctie

De BC blijft bij het principe van de tweede correctie, maar accepteert een controlesteekproef.

De werkdruk van de toa's

De BC vindt dat er een brief naar de invoerscholen moet gaan met de strekking dat er meer ruimte in de formatie moet komen voor de toa's. Een brief hierover is naar het AB van de NVON gestuurd.

Het basisniveau en de toelatingseisen wiskunde en natuurkunde voor het hbo

De BC maakt zich hierover zorgen en heeft, na goedkeuring van het DB, een brief daarover naar de HBO-raad, het ministerie en de vaste Kamercommissie gestuurd.

Het functioneren van de kringen

Weinig kringen zijn, nog buiten de examenbesprekingen, actief. De BC vindt dat er moet worden nagedacht of deze structuur nu nog zinvol is of dat er een andere structuur moet worden gevonden.

John Maas, voorzitter BC bovenbouw

Jaarverslag 2008 Binas-redactiecommissie

Het inventariseren van fouten en oneffenheden in de vijfde druk van Binas is een continu proces. Echter, de mogelijkheden om verbeteringen in de huidige vijfde druk aan te brengen zijn uiterst beperkt. Alvorens de correcties te kunnen realiseren moet onderhandeld worden, enerzijds met de uitgever, anderzijds met de CEVO, die uiteindelijk toestemming moet verlenen. Een goede afstemming met het Dagelijks Bestuur van NVON, in het bijzonder met onze contactpersoon Jaap Nolthenius, is daarbij van groot belang.

In het begin van het afgelopen jaar is de commissie nog betrokken geweest bij de afronding van de vertaling van Binas in het Engels. De *BINAS ENGLISH EDITION* is intussen op de markt verschenen. De Engelse uitgave is tot stand gekomen omdat er internationaal voldoende belangstelling voor was. Ook vanuit andere taalgebieden blijkt er belangstelling, bijvoorbeeld voor een Spaanse editie.

Met het Dagelijks Bestuur van NVON is het afgelopen jaar intensief contact geweest over het gebruik van Binas bij de eindexamens. Dit heeft er mede aan bijgedragen dat het aanvankelijke besluit van de CEVO, om het gebruik van BINAS bij de centrale examens na 2010 (havo) en 2011 (vwo) te beëindigen, van de baan is: het resultaat van een goed overleg tussen het Dagelijks Bestuur en de CEVO.

Zoals steeds in jaarverslagen wordt opgemerkt, blijft de Redactiecommissie zich bezighouden met het inventariseren van fouten en oneffenheden; en eveneens met het inventariseren van ideeën om met Binas adequaat in te kunnen spelen op nieuwe onderwijsontwikkelin-

gen ten aanzien van de natuurwetenschappelijke vakken. Verder zal de goede samenwerking met het Dagelijks Bestuur van NVON ook in 2009 voortgezet worden.

Samenstelling Redactiecommissie

De redactiecommissie bestaat uit: dr. G. Verkerk, eindredacteur, natuurkunde, wiskunde, algemeen; drs. J.B. Broens, plaatsvervangend eindredacteur, scheikunde, algemeen; drs. J.J. Westra, biologie; drs. C.M. Prop-van den Berg, biologie; drs. P.A.M. de Groot, scheikunde; dr. M.J. Vogelezang, scheikunde; ir. R.E.A. Bouwens, natuurkunde; drs. W. Kranendonk, natuurkunde.

Gerrit Verkerk, eindredacteur Binas

Jaarverslag 2008 BC NVON-reeks

Samenstelling

De Bestuurscommissie NVON-reeks (verder aan te duiden als BC NVON-reeks) bestond in 2008 uit de leden: Henny Kramers-Pals, voorzitter; Cees de Jonge, secretaris; Jan Apotheker, budgethouder; Hans Bouma; Marijke Domis, Piet Molenaar, Alfred Schermer en Robert Zibret. Jos van Koppen is contactpersoon met het AB.

Jan Apotheker zegde zijn lidmaatschap in november 2008 op wegens andere verplichtingen.

Afgelopen jaar

De BC NVON-reeks heeft als doel te stimuleren dat onderwijsmateriaal van goede kwaliteit ter beschikking komt van docenten natuurwetenschappen. Dit om docenten te ondersteunen in hun onderwijs en ook bij het op peil houden van de kennis die daarvoor van belang is. Verspreiding vindt plaats via de Ledenservice, met uitzondering van digitaal materiaal.

De financiële verantwoordelijkheid en financiële besluitvorming liggen bij het DB van de NVON wat betreft materiaal dat een aanzienlijk financieel risico voor de NVON met zich meebrengt. De BC NVON-reeks tracht zoveel mogelijk de drukkosten en de vormgevingskosten via externe financiering/sponsoring gedekt te krijgen. Inhoudelijk is de BC NVON-reeks onafhankelijk. Het DB kan gevraagd en ongevraagd advies geven en vragen.

In 2008 zijn de vierde en vijfde publicatie in de NVON-reeks verschenen.

NVON-reeks nr. 4 heeft de lange titel: *Wat we weten. Wat we niet weten. En hoe we proberen de wereldwijde milieuveranderingen beter te begrijpen.*

Dit boek is speciaal geschreven voor een netwerk van internationale scholen verenigd in 'Carboschools'. Docenten uit het docentennetwerk Studiestijgers van de Rijksuniversiteit Groningen hebben het boek in het Nederlands vertaald. De RuG regelde het drukken van het boek, betaalde daarvoor de rekening en stelde een deel van de oplage aan de Ledenservice van de NVON ter beschikking.

Het boek *Showdechemie*, NVON-reeks nr. 5, is gepresenteerd op de Woudschoten Chemie Conferentie op 6 november 2008. De auteurs van het boek zijn: Henny Kramers-Pals, Jaap van Schravendijk, Hans Bouma, Jan de Gruijter en Marco Metselaar. Dank zij sponsoring van de VNCI kregen de deelnemers aan de Woudschoten Chemie Conferentie en aan het toa-congres op 5 november 2008 het boek cadeau en zijn de kosten bij bestelling via de Ledenservice zeer laag. Voor beide boeken ontwierp Sepp Bader weer fraaie omslagen.

Een belangrijk deel van de taak van de BC is om ideeën te ontwikkelen voor onderwijsmateriaal en om acquisitie te verrichten. Hierbij wordt gedacht aan:

- updates van bestaande materiaal dat nog steeds in een behoefte voorziet maar nu niet meer verkrijgbaar is (dit was eerst de opzet van het boek *Showdechemie*);
- bundeling van artikelen die zijn verschenen in *NVOX* en *Impuls* over bepaalde onderwerpen (zoals *Ontwerpen moet je doen*) of van

- bepaalde auteurs;
- toegankelijk maken van materialen die zijn ontwikkeld in het kader van onderwijsvernieuwingprojecten;
- ondersteuning van initiatieven en op de rails zetten van projecten voor de ontwikkeling van materialen.

Ideeen en plannen worden besproken in een vergadering van de BC, maar vaak ook per mail. Een of twee leden nemen dan de verdere uitwerking op zich, zo nodig in samenwerking met anderen die geen lid zijn van de BC.

Activiteitenplan 2009 BC NVON-reeks

Een boek met meerkeuze-denkvragen voor de zogenoemde *Peer Instruction* bij natuurkunde is al vergevorderd.

Alfred Schermer is de coördinator van een serie boeken (vroeger katernen genoemd) voor de didactiek van de biologie. Hiervan is *Evolutie in het voortgezet onderwijs* al verschenen. Op stapel staan de onderwerpen *Onderzoek leren doen*, *Genetica*, *Waarden en Normen*, *Biologie-onderwijs en ICT* en *Geschiedenis van de Biologie in het Onderwijs*.

De BC heeft aan het DB haar medewerking aangeboden bij een eventuele herziening van het Arboboek van de NVON.

De BC is van plan om dit jaar twee keer plenair te vergaderen en daarnaast nog een aantal keren in kleinere kring (BC-bestuur en ook werkgroepen).

Jaarverslag BC vakbondsactiviteiten

Tijdens de AB-vergadering van 3 september 2008 is de Bestuurscommissie vakbondsactiviteiten in het leven geroepen.

Het doel van de bestuurscommissie is het adviseren van het AB en DB ten aanzien van vakbondsactiviteiten, te weten:

- het vertegenwoordigen van de NVON bij de maandelijkse bestuursvergaderingen van de Federatie van Onderwijsbonden CMHF/MHP;
- het vertegenwoordigen van de NVON bij de maandelijkse vergaderingen van de Onderwijscommissie van de Federatie;
- het terugkoppelen van de besprekingen over de CAO naar de leden;
- het raadplegen van de leden bij het tot stand komen van overeenkomsten;
- hoe de leden meer betrokken kunnen worden bij het werk van de federatie.

Activiteitenplan 2009 BC vakbondsactiviteiten

De bestuurscommissie uitbreiden tot 7 personen. Om alle werkzaamheden die op het pad van de commissie komen te verrichten en om mensen niet te veel te belasten denken wij dat met 7 personen alle werkzaamheden goed zijn op te vangen.

De commissie zal ongeveer 4 à 5 keer per jaar bijeen komen. Belangstellenden die een keer een vergadering zouden willen bijwonen om kennis te maken met het vakbondswerk zijn van harte welkom.

De bestuurscommissie bestaat tot nu toe uit vier leden: Henry van Bergen, Aaldert van Essen, Anne Pieter Soldaat en Leander Jansen, e-mail: cmhf@nvon.nl.

Leander Jansen, BC vakbondsactiviteiten

Jaarverslag 2008 BC verenigingsfinanciën

De bestuurscommissie financiën heeft zich in 2008 eerst beziggehouden met het treasury statuut. Dit statuut beschrijft wat er met de reserves mag worden gedaan.

De algemene ledenvergadering heeft dit statuut gefiatteerd. De commissie heeft vervolgens informatie van de huisbankier ontvangen en bestudeerd. Bovendien heeft een oriënterende vergadering tussen vertegenwoordigers van de huisbankier en de financiële commissie plaatsgevonden. Het bestuur heeft, zonder hierin de commissie financiën verder nog te betrekken, de bank opdracht gegeven om conform het treasury statuut 90% van de reserves te beleggen. Van deze 90% is 90% in obligaties en 10% in aandelenfondsen belegd.

Vervolgens heeft de commissie de declaratieregeling bestudeerd en naar aanleiding daarvan enige adviezen geformuleerd voor het AB.

Jaap Nolthenius, lid van de BC verenigingsfinanciën

Jaarverslag NVON-site 2008

In 2008 is gestaag verder gewerkt aan de site. Na een update van de software achter de site is gebleken dat niet alles op de site op een natuurlijke manier was meegenomen in de update. Na analyse van de problemen is gewerkt aan oplossingen en we gaan ervan uit dat begin 2009 de site zowel achter de schermen als ervoor weer werkt zoals we verwachten.

De ledenadministratie werkt vanaf begin 2009 naadloos samen met de site, waardoor leden zelf wijzigingen kunnen doorvoeren en bijvoorbeeld de (nu in de site opgenomen) congressite die gegevens ook kan gebruiken en leden niet alles meer hoeven in te tikken.

De examenpagina's worden nog steeds goed bezocht. Rond de examens zijn hier gegevens over de normvergaderingen te vinden en de laatste examens.

De verschillende fora worden vooral rond de examens gebruikt. Verder is er blijkbaar weinig behoefte aan communicatie via de site. Wel komt de NVON-nieuwsbrief wat vaker uit met gegevens die onze vereniging betreffen. Naast NVOX is de nieuwsbrief een goede manier om snel actueel nieuws naar de leden te brengen. De natuurkundenieuwsbrief laat dit ook zien met een verschijning van ongeveer eens per maand. De samenwerking met natuurkunde.nl, kennislink.nl en de community werpt duidelijk haar vruchten af. De nieuwtjes op de voorpagina van de site worden goed gelezen en voorzien blijkbaar in een behoefte.

Voor de digitale nvox zijn in 2008 de noodzakelijke voorbereidingen getroffen en deze zal in de eerste maanden van 2009 online gaan. Bij scheikunde is een onderdeel *show de chemie* gekomen als ondersteuning van het gelijknamige boek. De kijkcijfers op de site laten zien dat dit een goede combinatie is!

Ook de wiki wordt goed bezocht, met de bronnengidsen, de didactische pagina's en de coachbestanden. Er wordt door collega's nog niet zoveel toegevoegd, terwijl dat nu juist wel de bedoeling is van dit deel van de site!

Dankzij de inzet van een legertje mensen: webauteurs, secretariaat en bestuursmedewerkster, blijft de site een up-to-date plek om regelmatig terug te komen.

Ad Mooldijk, webmaster NVON-site

Ad 7 / 9: Financieel jaarverslag 2008 / begroting 2009

LASTEN	Resultaat '2007	Begroting '2008	Resultaat '2008	Begroting '2009
Drukkosten NVOX	135.401,35	126.200,00	90.213,57	110.000,00
Redactie ondersteuning				22.000,00
Redactie NVOX	12.058,21	18.000,00	13.410,50	18.000,00
Ledenservice kosten	3.734,13	5.000,00	4.706,93	2.000,00
Auteursr. (Basis)Binas	42.208,88	31.750,00	32.011,94	34.000,00
Congres 2005				
Congres 2006				
Congres 2007	7.709,11			
Congres 2007 reservering	5.000,00			
Congres 2008	4.734,67	10.000,00	27.866,73	
TOA Congres 2008			27.375,00	
Congres 2009				10.000,00
Website NVON	8.472,94	15.000,00	13.428,76	15.000,00
IMPULS	10.122,56	11.000,00	10.116,08	5.500,00
Ontwikkeling artikelen				4.500,00
Projectreservering				
Boekhouding hardware/software		2.500,00		2.500,00
Verzekeringen			13.611,40	30.000,00
Secties				
ANW				
Bestuur Anw				
Kr.coördinatie Anw				
Kringen 1e Anw				
Kringen 2e Anw				
ANW-commissies				
Sectie/BC ANW Totaal				
Bi				
Bestuur Bio	1.928,45		2.601,30	
Kr.coördinatie Bio	1.937,35		2.510,38	
Kringen 1e Bio	231,76		347,92	
Kringen 2e Bio	101,90		95,40	
NVON/NIBI-Conf.	1.446,50			
Sectie Biologie tot:		7.000,00		6.500,00
Na				
Bestuur Nat	2.034,05		3.558,29	
Kr.coördinatie Nat	4.223,25		1.639,28	
Kringen 1e Nat	328,70			
Kringen 2e Nat	678,25		755,77	
Sectie Natuurk. tot:		8.500,00		9.000,00
Project Na/Wi				
Sk				
Bestuur Sch	3.742,66		4.402,80	
Kr.coördinatie Sch	2.973,88		2.572,42	
Kringen 1e Sch	706,96		288,50	
Kringen VMBO		500,00		500,00
Sectie Scheik. tot:		8.000,00		8.000,00
TOA				
Bestuur TOA	6.995,12		9.346,11	
Kr.coördinatie TOA			113,10	
Sectie T.O.A. tot:		7.800,00		8.000,00
P.O./PABO				
	1.891,95	2.000,00	1.812,45	
VMBO				
	278,65	2.600,00	608,24	2.600,00
NLT				
			4.590,83	6.500,00
Fed. Ond./CMHF				
				135.000,00

Commissies

ANW		1.000,00		500,00
ARBO	157,36			
B.C. NLT	4.575,70	7.000,00		
B.C. PR+Communicatie	344,26	500,00	126,80	500,00
B.C.Financiën	82,60	500,00	53,00	500,00
B.C. Bovenbouw	3.860,88	5.500,00	3.466,90	4.500,00
B.C.Onderbouw	2.680,55	3.000,00	2.280,00	3.000,00
B.C. NVON-Reeks	1.811,91	2.000,00	2.375,14	2.500,00
Compex (Bi en Na)				
B.C. Jonge Docenten				3.500,00
B.C. Vakbondsactiviteiten				2.000,00

Bestuur

DB en AB	42.289,87	35.000,00	35.426,23	35.000,00
Bestuurssecretaris				65.000,00
Bestuursmedewerker	22.461,55	22.000,00	27.109,43	26.000,00
Nieuwsbrief bestuur	2.473,06		-	2.500,00
Secr.onderst	27.243,21	28.000,00	30.000,00	23.000,00
Boekhouding	8.728,79	8.500,00	8.242,08	8.500,00
Ledenservice onkosten	5.692,73	6.000,00	5.220,00	6.000,00
Ledenadministratie	1.800,00	1.800,00	2.062,00	2.000,00
Ledenwerving	20,00	3.500,00	7.066,36	3.500,00
Olympiades	4.100,00	4.200,00	4.000,00	4.000,00
Buitenl.contacten	4.344,63	6.000,00	4.838,52	3.500,00
Projecten	8.000,00	5.000,00	4.095,84	5.000,00
BTW verplichtingen	52.000,00			
Bedrijfsresultaat (zie toelichting)			73.765,05	
Onvoorzien		1.650,00		

Totaal 451.608,38 397.000,00 478.111,05 630.600,00

BATEN Resultaat '2007 Begroting '2008

Contrib/Abonn.	198.686,42	185.000,00	194.628,72	225.000,00
Fed.Ond./CMHF				190.000,00
Renten	33.539,27	31.000,00	37.818,90	33.000,00
Advertenties	38.491,51	35.000,00	41.366,70	35.000,00
Auteursrechten	191.180,43	127.000,00	148.722,56	137.000,00
Ledenservice baten	8.010,83	8.000,00	16.988,61	4.000,00
Congres 2008			10.860,56	
Toa congres 2008			27.375,00	
Watertechnologie	1.050,00			
Biologie Compex	9,27			
Biologie Commissie	806,05			
Projecten		6.000,00		
Diversen	1.196,26		350,00	
Totaal	472.970,04	392.000,00	478.111,05	624.000,00

Resultaat 21.361,66 5.000,00- 6600,00-

Toelichting

Het resultaat uit normale bedrijfsvoering over 2008 is geheel overgeboekt naar de EGALISATIE RESERVE EFFECTEN. De waarde correctie van de effectenportefeuille op 31/12/2008 is ten laste van deze reserve gebracht.

Opmerkingen bij de begroting 2009

De begroting 2009 heeft een aantal nieuwe posten en een aantal posten die sterk afwijken ten opzichte van het resultaat in 2008. De drukkosten zijn hoger geraamd vanwege o.a. het overgaan op het digitaliseren van NVOX. Daarnaast is de post redactionele ondersteuning opgevoerd om de redactie te ontlasten.

Ook dit jaar zal er weer flink aan de website gewerkt moeten worden en dus is daar weer een flink bedrag voor begroot.

In 2008 is besloten om twee verzekeringen aan te gaan nl. een beroepsaansprakelijkheidverzekering en een ongevallenverzekering; de kosten hiervan bedragen ongeveer € 30.000,00 per jaar.

Nieuw is ook de post federatie van onderwijsvakverenigingen. De vereniging ontvangt wel jaarlijks per lid ongeveer € 60,00 via de GOVAK maar daarvan moet zij weer een groot deel doorsluizen naar federatie, CMHF en het rechtspositiebureau. Het totaal van de afdrachten zal vermoedelijk tussen de 130.000 en 140.000,00 euro gaan bedragen.

Nieuw zijn ook de bestuurscommissies Jonge Docenten en Vakbondsactiviteiten. Deze staan natuurlijk voor een veel lager bedrag op de rol.

Onder het kopje bestuur valt op te merken dat hier de post bestuurssecretaris annex bureauhoofd nieuw is. Deze persoon zal voor ongeveer 50% uit de GOVAK gelden betaald gaan worden. De andere helft komt ten laste van de vereniging.

Als we ten aanzien van de ledenwerving hetzelfde gaan doen als in 2008 zal het bedrag niet voldoende zijn, maar zo'n investering blijkt zeker de moeite waard te zijn.

Ten aanzien van de baten valt op te merken dat door de contributieverhoging een hoger bedrag mag worden verwacht dan in 2008. Voor het eerst staat hier ook de bijdrage van de GOVAK die via de federatie binnen moet komen.

De bedragen uit de rentes en advertenties heb ik voorzichtig geschat, maar misschien nog niet voorzichtig genoeg, want het is niet duidelijk of onze adverteerders ook last zullen hebben van de kredietcrisis. Wel is duidelijk dat de rentes over de obligaties gelijk blijven, maar dat die van de spaarrekeningen dalende zijn. Ten aanzien van de effecten moet opgemerkt worden dat de waarde per 01-01-2009 ruim € 38.000,00 lager ligt dan tijdens de aankoop in de zomer van 2008. Verkoop is onder de huidige omstandigheden dan ook zeker niet aan te raden.

Ook moet nog opgemerkt worden dat de auteursrechten tegen de verwachting in in 2008 iets hoger zijn geweest dan in 2007.

Ten slotte valt nog op te merken dat, hoewel de inkomstenkant een forse stijging vertoont, de uitgavekant toch een nog grotere stijging laat zien. Een zuinig beleid en ledenwerving blijven dus noodzakelijk

Jaap Nolthenius, Penningmeester

Balans Vereniging en Stichting na samenvoeging per 31-dec-08

Rek.	Debet	Credit
Rek courant ...952	12.727,24	
Congresrek. 780	13.087,70	
Internetrek 022	4.028,33	
Internetplusrek. 619	98.853,85	
Rek.courant ...007 Stg	1.166,73	
Internet plus ...746 Stg	49,53	
Ondern.hoog rendmt 405	58.148,45	
Giro ...277 declar rek	4.105,50	
Giro ...809 led serv.	3.741,19	
Giro ....288 TOA sectie	40.723,00	
Aandelen & Obligaties	862.749,93	
Subtot liquide middelen	1.099.381,45	
Betalingen onderweg		17.245,38
Kruisposten	6.500,00	
Subtot. Fin tussenrek.		10.745,38
Vooruitbet.bedr.Ver & Stg	1.386,18	
Voorsch H.Rutten kr 1233	113,45	
Conf/bbord bcPabo		6.745,79
Nog te bet.bedr.		55.742,77
Beroepsoriëntatie		118,09
Projekt ANW		3.609,98
Voorziening TOA sectie		40.723,00
Subtot crediteuren		106.939,63
Verenigingskapitaal		947.716,29
Egalisatie reserve effecten		35.479,78
Subtot Verenigingsvermogen		983.196,07
Saldo lopend boekjaar Totaal		0,00
Balans totaal	1.107.381,08	1.107.381,08

Ad 10: Benoeming kascommissie

De kascommissie bestaat dit jaar uit Gera Hensbergen en Huib van Drooge. Marijke Domis is reservelid.

Gera Hensbergen is aftredend lid. Huib van Drooge en Marijke Domis zullen volgend jaar de boeken controleren. Er wordt een nieuw reservelid gevraagd.

BESTUUR NVON DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter	Hr. H.Huijsmans, Nieuwstraat 12, 5527 AT Hapert (0497) 336377 voorzitter@nvon.nl
Secretaris	Hr. H. de Graaf, Renier Snieterslaan 6, 5582 ES Waalre (040) 2215037 secretaris@nvon.nl
Penningmeester	Hr. J.Chr. Nolthenius, Hemweg 1, 1608 HL Wijdenes (0229) 503050 penningmeester@nvon.nl
Algemeen lid	Hr. J. Bette, Rister 12, 7861 CB Oosterhesselen (0524) 291691 john.bette@home.nl
Bestuursmedewerker	Mw. L. Pors, p/a KNCV, Postbus 249, 2260 AE Leidschendam (070) 3378773 bm@nvon.nl

ALGEMEEN BESTUUR

Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door het Dagelijks Bestuur en de voorzitters van de sectiebesturen.

SECTIEBESTUREN

SECTIE BIOLOGIE

Voorzitter	Hr. J. van Koppen, Molukkenstraat 12, 2612 EC Delft, (015) 2135001 kopnvo@hotmail.com
secretaris	Hr. J.W. Noordenbos, Spijkert 25, 5641 NH Eindhoven, (040) 2908299, jw@noordenbos.nl
Coördinator reg. kringen havo/vwo	Hr. J.W. Noordenbos, Spijkert 25, 5641 NH Eindhoven, (040) 2908299, jw@noordenbos.nl
Leden	Hr. M. Foeken (webredacteur), Bredestraat Noord 23 6674 MN Herveld (0488) 452164 m.foeken@planet.nl

SECTIE NATUURKUNDE

Voorzitter	Hr. D.J. van de Poppe, Paulus Potterstraat 13, 7462 BC Rijssen, (0548) 521557, vpoppe@gmail.com
Secretaris	Mw. A. Cottaar, Charlotte van Bourbonhof 49, 5611 HZ Eindhoven (040) 2462659 cottaar1@hetnet.nl
Coördinator reg. kringen vwo/havo	Hr. R.C. Martens, (076) 5498250, rc.martens@hetnet.nl
Leden	Wilfried Allaerts, w.allaerts@planet.nl
	Hr. Th. van den Bogaart, Makassarstraat 41, 3531 VK Utrecht, bgt@heemlanden.nl
	Hr. J.J. Dekker, Slakkenveen 271, 3205 GK Spijkenisse, (0181) 634931, jandekker66@kpnplanet.nl
	Mw. J.M. Thurlings-van der Lingen, Kazernelaan 1A, 6711 RJ Ede, aneke@thurlings.nl

SECTIE PABO-PO

Voorzitter	vacant
Leden	vacant

SECTIE SCHEIKUNDE

Voorzitter	Hr. L. Donk, Bovenkerkseweg 38, 3381 KB Giessenburg, (0184) 651723, l.donk@planet.nl
Secretaris	Hr. A. Niënkemper, Olieslager 40, 7463 AD Rijssen, (0548) 517511, sk-sectie@nvon.nl
Coördinator reg. kringen vwo/havo	Hr. J.H. van Drooge, Lagedijk 300, 1544 BN Zaandijk, (075) 6288639, jhvandrooge@chello.nl
Leden	Mw. G.M. Tiemersma, Smientlaan 1, 1343 AT Almere-Hout, (036) 5309256, gtiemersma@planet.nl
	Hr. J.A.S. Maas, Brugakker 5865, 3407 MX Zeist, (030) 6957511.
	Hr. H.G. Slender, Bergenboulevard 126, 3825 AB Amersfoort, (033) 4790954, rslender@lorentzlyceum.nl

SECTIE TOA

Voorzitter	Hr. A.P. Soldaat, Briljantstraat 187, 9743 NG Groningen, (050) 5774155, toa-sectie@nvon.nl
Secretaris	Mw. P. Ketelaar-van Gaalen, (055) 5789101
Leden	Mw. L. Hoge-Oostinjen, (0320) 845413, lilianehuge@hotmail.com
	Dhr. A. van Essen, (0418) 515219, a.v.essen@cambium.org
	Mw. D. de Boer, (0172) 477986, dafne@roenda.nl
	Hr. G. Bossenga, tel. (050) 5411911, G.Bossenga@Praedinius.nl
	Hr. A. van der Vaart, (06) 47824435, ton@olutions.nl

SECTIE VMBO

Voorzitter	Hr. J. Baas, Dwarsvaartweg 78, 8388 MN Oosterstreek, (056) 1433122, janbaas42@hetnet.nl
secretaris	vacant
leden	vacant

SECTIE NLT

Voorzitter	Hr. H. van Bergen, Krijtstraat 34, 5066 BH Moergestel, (013) 5132072, h.vanbergen@zonnet.nl
Vice-voorzitter	Hr. R. Zibret, Saffierstraat 24, 6412 SM Heerlen, (045) 5727536, r.zibret@planet.nl
Secretaris	Hr. N. Kerkhoven, Geestweg 30, 1861 TM Bergen, (072) 5813213, kerzjip@planet.nl
Leden	Hr. F. van Galen, Betsy Perkstraat 40, 1442 AN Purmerend, (0299) 471709, f.a.vangolen@versatel.nl
	Hr. J. Hendriks, Konijnenpad 3, 7921 BM Zuidwolde, (0528) 371512, hendriks.locht@planet.nl
	Hr. J. Maas, Elandhof 34, 9675 JH Winschoten, (0597) 420571, maa@dollarcollege.nl
	Hr. E. Meijer, Distel 9, 5684 JZ Best, (0499) 390621, erikmeijer@onsbrabantnet.nl
	Hr. D. Jan van de Poppe, Paulus Potterstraat 13, 7462 BC Rijssen, (0548) 521557, vpoppe@gmail.com
	Hr. R. Slender, Bergenboulevard 126, 3825 AB Amersfoort, (033) 4790954, rslender@lorentzlyceum.nl
	Hr. R. Soer, Prinses Beatrixlaan 10, 8091 AM Wezep, (028) 3764558, rw.soer@wanadoo.nl
	Hr. T. van der Vaart, Roemer Visscherstraat 175, 2026 TR Haarlem, ton@vt-solutions.nl
	Hr. M. van der Vlist, Atlasvlinder 106, 3822 AN Amersfoort, (033) 4571614, grootvlist@telfort.nl
	Hr. J. Jaap Wietsma, Sterrenkroos 100, 8043 NX Zwolle, (038) 4601017, jj@wietsma.net

BESTUURSCOMMISSIES

anw
voorzitter vacature
secretaris mw. H.P.W. Driessen
h.driessen@netHCC.nl

bovenbouw
voorzitter J. Maas
maa@dollarcollege.nl

communicatie & pr
voorzitter vacature
contactpersoon H. de Graaf
secretaris@nvon.nl

NVON-reeks
voorzitter mw. H. Kramers-Pals
redactieraad@nvon.nl

onderbouw
voorzitter A. Niënkemper
a.nienkemper@kliksafe.nl

verenigingsfinanciën
voorzitter vacature
lid mw. G. Hensbergen
g.hensbergen@hetnet.nl

REDACTIE

Hoofdredacteur
Hr. W.T.W. Vis
Ernst Casimirstraat 30, 2713 BG Zoetermeer
(079) 3165569 fax: (079) 3160674
hfdrd-nvox@nvon.nl

Adjunct-hoofdredacteur
Mw. H. Kramers-Pals
Horstlindelaan 102, 7522 JK Enschede
(053) 4326814 fax: (053) 4326887
kramero5@xs4all.nl

Bureauredactie
Mw. B. Lobo - van den Bos
Postbus 60047, 9703 BA Groningen
(050) 8538517
redactie@nvon.nl

redacteur
Hr. H. Bouma
(030) 2204496
hans.bouma@wxs.nl

redacteur
Hr. B. Lefeber
(030) 2871435
bw_lefeber@hotmail.com

Biologie
Eindredacteur
Mw. M. Domis-Hoos
Tobias Asserlaan 104, 5056 VD Berkel-Enschot
(013) 5332926
marijke.domisl@wxs.nl

Scheikunde
Eindredacteur
Hr. J. de Gruitjer
Oosterwijklaan 2, 5171 HD Kaatsheuvel
(0416) 274108
h.degruitjer@fontys.nl

Natuurkunde
Eindredacteur
Mw. J.E. Frederik
Van der Kamlaan 59, 2625 KN Delft
(015) 2855551
j.e.frederik@tudelft.nl

Nlt
Eindredacteur
Hr. H. Jorna
Berkenlaan 108, 7064 HT Sivolde
(0315) 325212
harriejorna@hotmail.com

Anw
Eindredacteur
Hr. A. Pollmann,
Ruisdaelstraat 42, 6521 LE Nijmegen,
(024) 3222942
a.pollmann@kpnplanet.nl

Arbo/technologische vorming/
warenkennis/NME/natuuronderwijs
Eindredacteur
Mw. M.I.C. Offereins
Jodichendreef 40, 3984 JT Odijk
(030) 6562989
m.i.c.offereins@wxs.nl

NVON-ledenadministratie	mw. M. Worst, Postbus 41, 7940 AA Meppel (0522) 855175, fax (0522) 855176 ledenadministratie@nvon.nl
NVON-secretariaat	mw. H. Tangenberg, Postbus 41, 7940 AA Meppel (0522) 855308 secretariaat@nvon.nl

NVON-artikelen kunt u bestellen bij de ledenservice door overmaking van het bedrag o.v.v. het artikelnummer en uw adres. Gironummer 619809 t.n.v. NVON-ledenservice, ledenservice@nvon.nl

Indien u problemen hebt met het invullen van het declaratieformulier of met de uitvoering van uw declaratie kunt u bellen op ma-vr van 19.00-20.00 uur naar (0343) 513848

LEDENSERVICE

NVON-ledenservice:
mw. H. Tangenberg,
Postbus 41, 7940 AA Meppel.
(0522) 855308 alleen ma. en do.
Gironummer 619809,
ledenservice@nvon.nl